

GÉVAI CSILLA

Mese Habbal, Szülinappal

Gévai Csilla

MESE HABBAL, SZÜLINAPPAL

A Mese habbal, szülinappal című mesekönyv a Nébih alsó tagozatos gyermekeknek szóló kiadványa, amely az élelmiszerbiztonság alapjaival ismerteti meg a kisiskolásokat észrevétlenül, meseolvasás közben.

A mesekönyvhöz tartozó foglalkoztató füzet játékos feladatainak megoldásával elmélyíthető az a tudás, amelyet a mesés történeten keresztül szeretnénk átadni a gyerekeknek.

A kiadványok eléréséhez keresse fel a Nébih Oktatási Programjának honlapját **nebihoktatas.hu/altalanos-iskola-also-tagozat/**

nébih

TARTALOM

1. fejezet	
Van úgy, hogy az ember ANNYIRA boldog	5
2. fejezet	
A titkos bevásárlólista	8
3. fejezet	
Varázskert egészséges eperrel	14
4. fejezet	
Lali papa és a bacilusok	21
5. fejezet	
Kölcsönként jó barát.....	32
6. fejezet	
Terike, élelemváros kormányzója	39
7. fejezet	
Ami elromolhat, az el is romlik. Kivéve a kedvem!	50
8. fejezet	
Torta habbal, születinappal.....	62

MESE HABBAL, SZÜLINAPPAL

ELSŐ FEJEZET

VAN ÚGY, HOGY AZ EMBER ANNYIRA BOLDOG

Ma, az utolsó fogalmazásórán azt a feladatot kaptuk, hogy a nyári szünetben írjuk le, milyen volt életünk eddigi legboldogabb napja. Ennek a feladatnak nagyon örültem, mivel ez a nap pontosan nyolc és fél napja történt meg az életemben. Nyolc és fél napja lettem tízéves! Aki volt már ennyi idős, az tudhatja, hogy tíz év az rengeteg idő. Akkorra már egy rendes gyerek kitalálja, hogy mi lesz a foglalkozása, milyen színű lesz a szerelme haja, hány gyerekük születik majd, és hogy hány emeletes házban fognak élni. Mivel én egy rendes fiúgyerek vagyok, én is kitaláltam a foglalkozásomat. Én már biztos, hogy szakács leszek. Matyi, a mesterszakács! Vagy mestercukrász? A tavalyi farsangon még szakácsnak is öltöztem.

A hasamat kitömtük kispárnával, a fejemre pedig a nagyi varrt egy szép fehér szakácssapkát. Hogy miért pont szakács szeretnék lenni? Mert szerintem főzni és sütni a legjobb dolog a világon. Persze tudom, hogy léteznek ennél fiúsabb munkák is. Mondjuk, ott van az apukám foglalkozása. Ő kaszkadőr. Igen, ez nagyon menő dolognak hangzik. Engem mégsem vonz, hogy égő autókából, meg elszabadult helikopterekből ugorjak ki, és közben azt kiáltsam: megmentelek, szerelmem!

Én szeretem, ha nem inog alattam semmi és nem kell megmásznom fél nap alatt a Mount Everest szikláit sem. Azt hiszem, én kalandvágy tekintetében anyukámra ütöttem. Anyukám ugyanis hárfaművész és ő sem szereti nagyon az extrém helyzeteket. Nem úgy az ikerhúgaim: Mirtill és Rituka. Az ikrek három és fél évesek. Ha tehetnék, ők már most ejtőernyővel érkeznének az oviba. Szegény szüleim! Már a harmadik műanyag kismotort vették Ritunak, mert ő olyan gyorsan tudja hajtani a lábával a motorját, hogy sorra elgurulnak alóla a kerekek. Rituka néha elővesz a farzsebéből egy műanyag villát, a motorja alá fekszik – na jó, a hasára emeli a kismotort – és játékból szerelni kezdi a járgányt, majd gondterhelt arccal megállapítja:

– Anya, ez durrdefekt! Hívd a sárga angykát vagy a gyors szervizt! Tudom: kérlek szépen!

Anya ekkor sóhajtva rám néz, és csak ennyit mond:

– Hát, a műszaki érzékét sem tőlem örökölte!

Aztán összenevetünk. Anya és én nagyon is hasonlítunk egymásra. Mind a ketten „puhánynak” látszódunk, pedig igazából nagyon is erősek vagyunk. Anya esténként elbír egy óriás hárfával, bár ezt a hangszert iszonyú nehéz irányítani és tologatni. Én pedig szívesen cipelem haza nagy legnehezebb kosarát is a piacról, mert szegénynek rossz a csípője, és én nem bírom nézni, ahogyan ilyenkor a kosarakkal és a zacskókkal küszködik. Így aztán egész erős vagyok, főleg a hátam és a felkarom. Szóval azt tudom, hogy nem vagyok puhány, azt viszont még nem, hogy bele tudom-e majd sűríteni a készülő fogalmazásomba a születésnapom igaz történetét. Mert annyi minden megtörténhet egyetlen nap alatt! Főleg, ha ez a nap a világ LEGJOBB napja. Pedig, ha őszinte akarok lenni, a tizedik születésnapom a világ legnehezebb napjaként indult. Hol is kezdjem?

MEGMENTELEK,
SZERELMEM!

ÉN SZERETEM, HA NEM INOG
ALATTAM SEMMI...

MÁSODIK FEJEZET

A TITKOS BEVÁSÁRLÓLISTA

Mondjuk, kezdem az elején. Én már nyolcévesen pontosan tudtam, hogy fog kinézni a tízéves születésnap tortám. Többször is lerajzoltam, de csak a harmadik próbálkozásra sikerült olyanra a rajzom, amit kedvem lett volna megenni. Az ünnepi tortámat háromemeletesre terveztem, belül szivárványos krémmel, tetején egy motoros kaszkadőrrel, egy hárfaművésznővel, közöttük pedig három gyerekkel. Én annyira szeretem a családomat, hogy meg akarom őket enni marcipánból.

Azt azért tudni kell rólam, hogyha valamit kigondolok, akkor annak úgy is kell lennie! Különben nem nyugszom. Ezt a tulajdonságomat biztosan nagyapámtól, dr. prof. Lali papától örököltem. Azt találtam ki ugyanis, hogy ezt a csodás tortát csakis én süthetem meg, senki más! Se mestercukrász, se anyu, se nagyi, se a macskáink, csakis én! EGYEDÜL én! Na jó, Mara, a legjobb barátom azért segíthet benne egy kicsit. Nagyon készültem a sütés napjára. Az interneten híres szakácsok főzőműsorait böngésztem, amelyből elsajátítottam néhány igazán látványos cukrász trükköt is. Majd szépen leírtam magamnak a tortához és a krémhez valókat. Aztán titkos bevásárlólistát készítettem, hogy mit kell majd beszereznem a sütéshez. Annyira komolyan gondoltam a dolgot, hogy a lista mellé lerajzoltam az alapanyagokat is:

BEVÁSÁRLÓLISTA:

A fehér piskótához:

233 gramm fehér liszt
3 tasak sütőpor
168 gramm porcukor
113 gramm vaj
200 milliliter tejszín
6 darab tojásfehérje
1 rúd vanília

A krémek befestéséhez:

Hét különböző színű
természetes eredetű ételszínezék
(zöldség és gyümölcs)
A svájci vajkrémhez:
6 darab közepes tojásfehérje
400 gramm porcukor
1 csipet só
720 gramm vaj

Azért akartam svájci krémet tenni a szivárványtortámba, mert a másik nagymamám, Izabella nagyi ott él Svájcban, a hegyek között. Sajnos csak nagyon ritkán látogat el hozzánk, mert van egy új nagypapája. Akarom mondani, férje. De ez az új nagypapa nem szeret idejönni hozzánk, mert szerint az nagyon macerás dolog. Hát, nem tudom. Amit viszont tudtam és már előre nagyon örültem is neki, hogy Izabella nagyi eljön a tizedik születésnapomra. Mert az olyan kerek szám. Szinte gurul!

Amikor már csak tizenkét nap volt hátra a születnapomig, boldogan rohantam édesanyámhoz a listámmal, és már hadartam is volna a fülébe, hogy milyen ízű lesz a tortám, és mit kell majd hozzá beszerezni, amikor nagy megdöbbenésemre az anyukám álmatagon felnézett a hárfája mögül és megelőzve engem, boldogan újságolta a nagy hírt: – Jó, hogy jössz Matyikám! Apával úgy terveztük, hogy idén az „Üvegpalota Bevásárló Center” játszóházban tartjuk a születésnapodat. Tudod, ott, ahol tavaly a szomszéd Henikének is volt, ahol az a nagy ugrálóvár áll középen, azzal az enyhén rogyadozó gumiszökökúttal.

– Erre aztán nem számítottam. Ez a hír teljesen fejbe vágott. Annyira ledöbbsentem, hogy hirtelen megszólalni sem tudtam. Anya rögtön észrevette rajtam, hogy nem vagyok oda az ötlettől, hiszen olyan fejet vághattam, mint aki citromba harapott, majd rögtön ecetlevest ivott rá. Igen, tudom, hogy egy kicsit különc vagyok, de én mégsem akartam olyan helyen ünnepelni, ahol fél óra múlva már egy másik gyereket ünnepelnek ugyanarra a zenére. Én

a játszóházas születnapokat egy nagy rideg gyárnak látom, ahol futószalagon valósítják meg a gyerekek álmait. Olyan álmokat, amiket igazán nem is a gyerekek találhatnak ki. Különben is, ott csak három féle egyentorta van: fehér, rózsaszín vagy barna, fogromboló cukorszórással. Még saját marcipánfigurát sem rakhatsz a tortád tetejére, mert azon a helyen ez nem megengedett. Haragudtam anyára. Éreztem, hogy most muszáj lesz harcba szállnom az igazamért. Vettem egy óriási levegőt, majd kitörtem:

– De anya, azt ígérted, hogy végre meghívhatom a barátaimat hozzánk! Én nem akarok abba a játszóházba menni! Én itthoni kerti partit akarok, ahogy megbeszéltük: szivárványos tortával, meg felfújhatós medencével, igazi gyümölcsös koktélokkal, amit majd az ikrek szolgálnak fel a kismotorjukon szállítva. Már meg is beszéltem Rituval és Mirtillel! Hetek óta gyakorolják a pincérkedést, olyan ügyesek! Anyuci, nagyon kérlek, azonnal csináld vissza ezt az egészet!

– Te nem örülsz a játszóháznak? – nézett rám döbbsenten anya. – Pedig azt hittem, az osztályodban mindenkinek az az álma, hogy ott ünnepelhesse meg a születésnapját! Ez a hely most nagyon „menő”! Sajnálom, de már leszerveztem az egészet.

– Nem érdekel, én nem leszek ott! – dacoskodtam.

– Matyikám! – kezdett bele anya a meggyőző beszédébe. – Most az Operaházban hirtelen minden a feje tetejére állt. Itt van a nyakunkon a „Parasztbecsület” és az „Egy pohár víz” című operák bemutatója is! Nekem éjjel-nappal bent kell lennem, semmi időm sincs! Képzeld, a Parasztbecsületben még hárfaszólóm is lesz, és én annyira izgulok! Örülök, ha egyáltalán ez a játszóházas születésnapozás összejön!

– Anyu! – kiáltottam fel haragosan. – Nem erről volt szó! Azt mondtad, hogy a tizedik születnapom lehet kerti parti! Apa csinálhatna kaszkadőr bemutatót rollerrel, te pedig elhárfaízhatsz nekünk a „Boldog születnapot!” Én pedig... Én pedig megsüthetném az álom születnapi tortámat!

Drága Matyikám! – nézett rám anyám szomorúan. – Tiszta szívemből sajnálom! Apusod sem ér rá, egész hónapban forgatja a „Szülinapos ékszertolvajok 6”-ot, egyedül jövő vasárnapra engedték el, és azt a szabadnapon is úgy kellett kikönyörögnie a film producerétől. Kész csoda, hogy azon a vasárnapon én se játszom az Operában, és mind a ketten ott lehetünk veled! Egy kerti parti óriási előkészülettel jár. Hiszen idén még arra sem volt időm, hogy kipakoljam a fészerből a székeket. Viszont a játszóház menni fog, és meglátod, jó lesz! Jut eszembe, mindjárt fel is hívom őket. Nagyon remélem, hogy nem felejtettek el beírni minket a naptárjukba, mert akkor aztán nem is tudom, mit csinálok! – azzal kiviharzott a szobából, mert a mi városunkban mindenki siet, rohan, esetleg száguldozik.

Hogy mit éreztem ekkor? Hogy menjen a lerottyant gumiszökökúthoz ünnepelni az, aki abból inni tud! Cselekednem kellett! Nem hagyhattam, hogy csak azért, mert az Operaház ellopja az anyukámat, a filmgyár meg az apukámat, szóval, hogy csak azért, mert ennyire elfoglaltak a szüleim, nekem az legyen a sorsom, hogy én is beállok az egyensorba, az ugyanolyan tortások és az ugyanolyan műanyag tányérosok közé! Nem is értem, hogy anya ezt hogyan gondolhatta komolyan. Pont anya! Hiszen ő az, aki mindig a szépség szeretetére és fontosságára tanít! Meg, hogy mindenben legyünk igényesek. Pontosan tudja, hogy utálom a tömeget, a hangzavart meg a pazarlást! Ezeken a helyeken számomra borzasztó zene szól, ráadásul iszonyú hangerővel. Amíg pici gyerek voltam, addig mindenki óvott és féltett a zajoktól, csak klasszikus zenét és delfinéneklést hallgattunk együtt reggeltől estig. Anyukám ír hárfadarabokat játszott elalváskor. Aztán eltelt pár év, és azt várnák tőlem, hogy boldogan ugráljak hangos gumizenére egy gumiváron és közben ezt az egészet még élvezzem is a barátaimmal. Arról nem is beszélve, hogy ebben a játszóházban minden csak egyszer használatos, eldobható. Persze, vigyázzunk a környezetre, de az senkit sem érdekel, hogy

egy ilyen ünnepség után mekkora szeméthalom marad utánunk! Nekem ez inkább rémisztő, mint hívogató.

Egyedül maradtam a szobában a gondolataimmal. Végül előtört belőlem a leendő mesterszakács. Döntöttem.

– Én ezt nem hagyhatom! – harsogtam magam elé, majd kiugrottam a földszinti ablakunkból a kertünkbe, mert aprót ugrani azért minden Lestyán gyerek szeret, még ha nem is készül közülünk mindenki kaszkadőrnek.

Legyél környezettudatos!

HARMADIK FEJEZET

VARÁZSKERT EGÉSZSÉGES EPERREL

Jól sikerült az ugrás, hiszen pont a bukszubokor elé landoltam és nem bele a közepébe. Ez nálam haladásnak számít! A mi kertünk azért olyan gyönyörű, mert nálunk mindenki rajong a növényekért. Apa mondjuk azért, mert jól át lehet ugratni rajta a biciklijével. Anya a kertünk békességét szereti. Van egy óriás piros pöttyös napernyője, ha azt kinyitja a kertben: itt a nyár. Lajos papa a kertet a sövényvágó gépe miatt szereti. Neki az tetszik, ha még a levelek is egy vonalban állnak. Magdi nagyim pedig a rózsákért meg a saját kis veteményeséért van oda. Reggelente mindig körbejárja az ágyásokat és elégedetten nézi, hogyan nyúlik ki a földből a kapor, a zeller meg a répa zöldje. Nagyi mindig elmondja, hogy micsoda érték az manapság, ha saját zöldséget és gyümölcsöt nevelhet és ehet az ember. S mióta ő itt a kertész, azóta itt minden növény egészséges, szabadon érlelt és akkor szedjük le, amikor éppen a legfinomabb.

Én pedig azért szeretem a kertünket, mert itt tudok a legjobban gondolkodni. Felmásztam hát a cseresznyefára és tűnődtem szorult helyzetemen. Csak semmi kapkodás! Egy jó tervhez csend és idő kell. Sorra vettem a feladatokat: játszóházat titokban lemondani, nagy bevásárlás nagyiékkel, a kert feldíszítése, barátaim meghívása, a szivárványtortám megsütése, marcipán szobrocskák megformázása. Miután minden apró mozzanatot átgondoltam, összeállt fejemben a tökéletes terv. Ekkor lehuppantam a fáról és a konyha felé vettem az irányt. Tudtam jól mit csinálok, hiszen ott találtam az én első számú nagy szövetségesemet, dr. prof. Lestyán Lajosnét, azaz a nagyt.

Mikor betoppantam a konyhába, nagyi éppen a konyhaasztalnál vágta fel a vasárnapi csirkét. Mindig szeretem nézni, ahogyan a nagyi főz vagy süt, annyira ínycsiklandóan csinálja. Például nála a főzés ott indul, hogy az asztalon semmi más nem lehet elöl, csak a kés, a vágódeszka, meg az alapanyagok. Mindig alaposan kezet mos, mielőtt az ételhez nyúl. Nagyi olyan pedáns! Például ha beteg, akkor bizony a nagypapa vagy anyu főz, mert betegen nagyi nem vállalja a főzést, nehogy megfertőzzön minket. De ő legtöbbször egészséges, mint a makk! A kézmosás után a zöldségeket is jó alaposan leöblíti, erre az egyre aztán nem sajnálja a vizet. Különbözik nagyon takarékos a vízzel, még az esővizet is gyűjti, esténként abból öntözi a kertet. De visszatérve a főzésre. Nagyinak külön húsvágó kése van, sőt, van külön húsvágó deszkája is. Ugyanis más típusú kést kell használni a zöldségekhez, és megint mást a húshoz! Ezeket a dolgokat már hétévesen megtanította nekem! Szerinte a legnagyobb hiba, amit főzésnél elkövethetünk, ha a nyers hús vágása után ugyanazzal a késsel állunk neki a saláta aprításának, ugyanazon a deszkán. Ugyanis, ha a nyers zöldség nyers husis lesz, akkor különféle furi nevű kórokozót nyelhetünk le a salátával együtt, ami aztán csúnyán megbetegíthet minket. Sőt! Ezek a furcsa nevű bacik imádnak

az állatok nyelvén, mancsain és szőrén is utazni, és átpottyanhathatnak a háziállatainkról a mi ételünkbe is. Ezért nálunk a konyhába se a macskáink, sem a kutyánk nem tehetik be a tappancsukat. Igaziból szerintem a sisakos kaméleonunk se teheti be a lábát, de az már más kérdés, hogy ő valahogy azokat soha nem is akarta betenni, ugyanis nálunk nincsenek ízletes tücskök a konyhában, amit levadászhatna és megehetne. Különben a bacilusokban nálunk Lali papa a szakértő. Erről a témáról mindig nagy élvezettel szokott beszélni, csak sajna sokszor épp ebéd közben jutnak eszébe a legdurvább fertőzőes esetek. Ekkor a nagy halált megvető bátorsággal megkéri szépen a papát, hogy talán mellőzze ezeknek az eseteknek a részletes kifejtését:

– Kérlek, ezt ne most, Lajos, ne itt az asztalnál!

Erre a mondatra aztán beáll az asztalnál a szupercsönd. Még az apukám sem mer ilyenkor viccelődni, mert Lali papa ilyenkor olyan, mint egy fortyogó vulkán. Ha kitörne, jaj nekünk! Ilyenkor hallgatni arany! Lali papa aztán dacból nem eszi meg a nagy sütiét, mert egy dr. prof. Lestyán Lajos nyugalmazott hatósági állatorvosra nem lehet csak úgy rászólni az ebédnél! Aztán egészen estig duzzog, pontosan addig, míg aztán ki nem veszi a hűtőből azt a finom meghagyott desszertet, felviszi a szobájába és miután jóízűen megette, ismét szent lesz a béke a Lestyán-házban.

– De már megint belevesztem a történetem mesélésébe. Egyelőre ott tartok, hogy bementem nagyihoz a konyhába, és apránként előadtam neki a tervemet:

– Nagyi, kérlek, ülj le, mert most valami nagyon fontosat akarok mondani neked! – Majd háromszor megköszörültem a torkomat, mert ha izgatott vagyok, elmegy a hangom.

– Azt ugye tudod, hogy nem fogom elárulni, mit kapsz születésnapodra? – mondta erre nagy, miközben lassan leereszkedett a nagy faasztal melletti székére.

- Soha nem kérnék tőled ilyesmit! Sajnos sokkal nehezebb ügyben jöttem!
- Rossz jegyek? – kérdezett bele a közepébe, mert nagyon nem bírta, ha titkolózom.
- Dehogy, alig lesz négyesem! Nagyi, igazából nem kérek mást tőled, csak annyit, hogy mentsd meg a születésnapomat! Csak te segíthetsz! És sajnálom, de be kell avatnunk Lali papát is!
- Lajost? Hát, drágám azt felejtsd el. Tudod, hogy ő már nem bírja a stresszt! Különben is, mi a bajod a születésnapoddal? Tudtommal tíz gyereket is meghívhatsz abba a játszóházba! Kezdttem felfogni, hogy itt csak akkor érhetek el valamit a nagyinál, ha türelmesen elmesélek neki mindent:

– Hát ez az! Én már nem akarok gumiváron ugrálni! Én veled meg a papával, anyáékkal meg az ikrekkel akarok ünnepelni itthon! Azt szeretném, ha a barátaim is láthatnák a szuper kertünket meg a játékaimat. Anya szerint ezt idén lehetetlen lesz összehozni. De miért? Hiszen én is meg tudom már szervezni a születésnapomat! Képes vagyok rá! Már tízéves vagyok! Csak segítenetek kell nekem a bevásárlásban meg a főzésben! A tortámat viszont meg tudom sütni magam is, hiszen te megtanítottál rá, hogyan kell!

Láttam nagyikám arcán a tanácsalanságot. Tudta, hogyha most nekem segít ebben az egészben, akkor anyukám és apukám később méregbe gurulhat amiatt, mert a hátuk mögött szövetkezett velem. Ezért aztán be kellett vetnem a legcukibb arckifejezésem, amire egyszerűen nem lehet nemet mondani. Mikor aztán biztos lettem abban, hogy a nagyi jól megnézett magának, akkor óvatosan a háta mögé lopóztam, átöleltem és a következőket búgtam a fülébe:

- Kérlek, nagyi! Ezt nálad senki sem tudná jobban megcsinálni!

Te vagy az én mesterszakács varázsnagymim!

Meg kell hagyni, hízelegni nagyon tudok! Olyan nagyon, hogy ennek még az én nagymim sem tudott ellenállni.

- No, nem bánom, megpróbálhatjuk. De nem ígérek semmit! Ehhez tényleg szükség lesz a nagyapádra is, mert a nagybevásárláshoz kell majd az autó és a hűtőláda is. De Lajost meggyőzni egy ilyen tervről szinte képtelenség! Te megpróbálhatod rávenni, de én csak egy néma követ leszek. Megértetted? Néma!

- Köszönöm nagyi! – kiáltottam fel örömben, mert tudtam, hogy a nagyi nem tud csöndben maradni és úgy is szól majd pár jó szót az érdekemben. – A papát meg csak bízd rám! Van egy zseniális ötletem, aminek biztosan nem tud majd ellenállni.

- Atyavilág! Már előre félek tőle! – mondta kétségbeesetten, de aztán rám nézett és egyszerre neveltük el magunkat, mert sem ő, sem én nem tudtunk sokáig komoly fejet vágni.

NEGYEDIK FEJEZET

LALI PAPA ÉS A BACILUSOK

Ekkor értünk el a születésnapom megszervezésének legnehezebb pontjához, a saját nagyapám meggyőzéséhez! Még szerencse, hogy nagyfi és én évek óta összeszokott párost alkottunk, ha Lali papa megszelídítéséről volt szó. Mert Lali papának, pontosabban dr. prof. Lestyán Lajos nyugalmazott hatósági állatorvosnak igencsak nehéz természete van. Ő minden új ötlet iránt bizalmatlan, és bármilyen kéréssel is fordulna hozzá az ember, biztos lehet benne, hogy elsőre nemet fog mondani. Körülbelül így:

– Nem! Erről aztán szó sem lehet!

Azonban minden embernek van gyenge pontja, és szerencsémre ez a nagyapámnál sincsen másképpen. Sőt, neki egyszerre három gyengéje is van: a macskák, a baktériumok és az édességek. Egyszerűen imádja őket. Számára az a tökéletes pillanat, mikor a mikroszkópjánál ülve egy sütiről vagy állatról származó baktériumtörzset vizsgálhat, ölében egy szétsimogatott és agyonkényeztetett macskával. Vagy kettővel. Azt hiszem, nem is érzi magát biztonságban, ha nincs mellette legalább egy mikroszkóp. Ha tehetné, mindent bedugna a mikroszkópja alá, ami csak él és mozog. Igen, még engem is! Még szerencse, hogy nem férek alá! Jó, mondjuk az is igaz, hogy Lali papa sok állat életét mentette már meg azzal, hogy a mikroszkópja segítségével megállapította, hogy milyen kórság támadta meg, és milyen ellenanyagot vagy gyógyszert kell adni ahhoz, hogy az az állat életben maradjon. Ő hihetetlenül tud figyelni az apró részletekre.

Semmi sem kerülheti el a figyelmét. Lali papa annyira a mikrobiológia megszállottja, hogy még a macskáit is baktériumokról nevezte el. Így lett az egyik macskája neve Szalmonella, a másiké pedig Lisztéria. Képzeltetek, milyen fejet vágnak reggelente a szomszédok, mikor látják Lali papát kedvenc hálóköntösében, ahogy hízelgő hangon csalogatja reggelihez a macskáit:

– Szalmonella, Lisztéria! Gyertek elő, édes kis mihasznáim!

Erre a nyájas hívásra a macskák mellett néha előkerül anyukám fehér havanaise kiskutyája is, Kóli, akit eredetileg ugyan Mázlinak hívtak, de Lali papa szerint az nem tisztességes kutya (és bacilus) név, így ő önhatalmúlag át is keresztelte Kólira. Igen, a kóli is egy baktériumtípus, és csak annyit tudok róla, hogy nagyon furi neve van: Escherichia coli, papa szerint 37 °C fokon jól érzi magát és sokszor a darált marhahúsban tanyázik. Szegény Mázli kutya! Akarom mondani Kóli! Sajnos ebben a házban nem nagyon rúghat labdába, mert nálunk bizony macskauralom van. Csak az én szobámban nem, mert az én szobámban kaméleonuralom van. Mondjuk a nagypapám szerint az én kaméleonom neve nem Sisak, hanem sokkal inkább Monocita, de én vele erről már végképp nem vitatkozom, felőlem aztán hívhatja őt Nemes Penészkének is, attól még az én kaméleonomnak Sisak a becsületes neve. Sisak és kész. Mivel ő sisakos és nem penészes kaméleon.

MIKROBIOLÓGIA:

A szem számára láthatatlan kicsinységű élőlényekkel, például vírusokkal és baktériumokkal, összességében a mikroorganizmusokkal foglalkozó tudományág. Bár a mikroorganizmusok (más néven mikrobák) tényleg nagyon pici lények, mikroszkóppal azért jól lehet őket látni.

Bacilusok: A bacikat vagy bacilusokat más néven baktériumoknak hívjuk. A baktériumok pálcika, gömb vagy csavart alakú mini lények (a tudósok ezek közül csak a pálcikákat hívják bacilusnak). Ezek az egysejtű szervezetek leginkább mikroszkóp alatt láthatók. Vannak emberre veszélytelen és veszélyes baktériumok. Hogy ne találkozzunk olyanokkal, amelyek nem jók a szervezetünk számára, óvintézkedéseket kell tennünk. Ilyen például a kézmosás, vagy a gyümölcsök és zöldségek megmosása tiszta vízben.

Szalmonella: egy olyan baktérium, amely a bélrendszerünk megbetegedését okozhatja, ha nem bánunk gondosan az élelmiszereinkkel. Ha valaki szervezetébe Szalmonella baktérium kerül, akkor súlyosabb esetben bizony kórházba kell mennie, hogy ott vészelje át a fertőzés miatti nehéz napokat.

Kólibaktérium: (tudományosabb nevén E.coli) egy olyan baktérium, amely szintén fertőzött élelmiszer elfogyasztásával kerülhet az ember szervezetébe, és ott súlyos megbetegedéseket okozhat. Az E.coli nevében az E. betű egy német doktor és mikrobiológus bácsi nevét jelzi, aki először fedezte fel ezt a baktériumot. E doktor teljes neve Theodor Escherich volt.

Lisztéria: Ennek a baktériumnak is van egy jó hosszú, tudományos neve: *Listeria monocytogenes*. Ez egy olyan baktérium, amely jól bírja a hideget, ezért a hűtőben is életben marad, sőt még szaporodni is tud. Ha valaki lisztériával fertőzött élelmiszert eszik, sajnos nagyon súlyosan megbetegedhet tőle. A lisztéria nemcsak az emberekre, hanem az állatokra is veszélyt jelent, főleg a kérődző állatok érzékenyek erre a baktériumra. Ez a baktérium is felfedezőjéről kapta a nevét. Ezt az orvost Joseph Listernek hívták, aki egy híres angol sebész volt.

Penészgomba: A penész igazából a szerves dolgok lebomlását segítő gombák egy csoportja. Sajnos a legtöbb penészgomba nagyon nincs jóban az emberi szervezettel, ezért jelenlétük nem kívánatos, sőt kifejezetten káros. Jegyezd meg! Ha egy élelmiszer otthon bepenészedik, már nem szabad elfogyasztanunk!

Nemespenész-gomba: Viszont nem minden penészgomba káros! Például a nemespenész-gomba sok élelmiszert tesz ízletessé és járul hozzá egyes ételek jellegzetes zamatának kialakításához. Ilyen nemespenész például a Camembert sajt külsejét beborító vékony fehér réteg. Egyes szalámik elkészítéséhez is használnak nemespenészt az érleléshez. Ezek az élelmiszerek már eleve nemespenész réteggel kerülnek a boltba.

Már megint elkalandoztam! Vissza hát a mindent eldöntő küldetésre. Lali papa dolgozószobája a házunk tetőterében található. A nagypapám olyan profi, hogy már a falépcső nyikorgásából tudja, hogy ki merészeli megzavarni az egész délelőtt tartó alkotói magányát. Mire nagyival felértünk a lépcső legtetejére, papa már a dolgozószobája ajtajában állt, és olyan hideg volt a tekintete, hogy rögtön meg is fáztam tőle. Rideg hangján egyszer csak megszólalt:

– Hallgatlak, Magdolna! Mi lehet, ami annyira sürgős, hogy a köztudottan alkotásra és tudományos szakszövegek írására való délelőttömet zavarod meg vele?

Mivel tudtam jól, hogy a nagyfi nem fog megszólalni, mert ugye ő csak egy néma követ, ezért nekem kellett a tettek mezejére lépnem és tisztáznom szándékainkat.

– Lali papa! Dehogyan jutott volna eszünkbe téged megzavarni, ha nem lenne rettentően fontos az ügy, amiben jöttünk. A szakvéleményedet akarjuk kikérni!

– Mátyáska, téged senki sem kérdezett, most nagyanyáddal tárgyalok! – hurrogott le nagypapám szinte azonnal, majd ismét ráemelte morcos tekintetét szegény megnémult nagyanyámra. Megint be kellett avatkoznom:

– Lali papa! A nagyfi csak felkísért. Igazából én kereslek.

– Áhá, értem. Halljuk, Mátyáska! Csak lehetőleg gyors legyél, nehogy aztán miattad maradjon ki a jövő havi „Mikrobiológia világa” magazinból a legújabb cikkem a Norovírus mutációkról.

– Norovírus mikró! – kérdeztem vissza döbbenten.

– Hát a mutációkról! Tudod, az úgy van, hogy minden vírus és baktérium képes mutálódni, azaz megváltozni. Különösen a vírusok mutálódhatnak, módosulnak előszeretettel, de a baktériumok is csodákra képesek.

Az igazat megvallva, Lali papa egész érdekes dologról kezdett el beszélni, de most mégsem engedhettem meg, hogy belemelegedjen ebbe a témába, mert ha papa egyszer valamibe belekezd, akkor sosem ér a végére a mondandójának. Vettem hát egy akkora levegőt, amitől úgy megteltem, mint egy óriás lufi, s már darálni is kezdtem a kérésemet:

– Papa! Nagyon érdekes ez a mutáció dolog, de most másról kell beszélnünk. Szélsébesen közeledik a születésnapom. Ugye te is tudod, hogy már tízéves vagyok.

– A lényeg!

– Ja igen, a lényeg. A nagyfi megtanított tortát sütni.

– Torta! Na, a torta az egy kellemes téma, folytathatod.

– Idén én fogom megsütni magamnak a tortát!

– Ezt a badarságot, Mátyáska! Hiszen te pár hete még oviba jártál. Nem igaz, Magdolna!? Na gyertek, folytassuk a nappaliban!

A nagyim erre akkorát sóhajtott, hogy még a folyosón álló növényke is felénk fordult. Nagyinak ugyanis nehezebb esett felfogni, hogy Lali papa, aki annyi mindent tudott messzi afrikai és ázsiai vírusokról, hogy a lárifáriba nem tud megjegyezni az unokáiról

olyan alapvető dolgokat, hogy hány évesek és hogy oviba vagy iskolába járnak-e. Én viszont nem akartam, hogy ebből vita legyen köztük, így gyorsan válaszoltam a nagyfi helyett:

– Papa! Azok az ikrek! Én most fejezem be a negyediket! De ami a lényeg: én egy olyan háromemeletes szivárványtortát sütök, aminek az első emeletére azt terveztem, hogy szerepelni fog rajta a két hős kismacska, Szalmonella és Lisztéria is. A torta második emeletén pedig egy óriás mikroszkóp áll majd fekete marcipánból, cukorüveg lencsével! A tetején meg mi leszünk, de ez igazán mellékes. Csak az engedélyedre van szükségem terveim megvalósításához! S még egy, a macskás tortámat természetesen a szüleim számára is meglepetésnek szánom, így aki segédkezik nekem, annak teljes titoktartást kell fogadnia. A tortaavatás ezen a héten vasárnap délután, pontban három órakor történik a kertünkben, a meghívott vendégekről én gondoskodom. Még külföldi marcipánszakértő delegáció is érkezik majd Svájcból.

Lali papa hihetetlenül megdöbbszent arcot vágott. Már kezdtem összehúzni magam, akkora csend támadt körülöttünk. De ekkor nagypapám szája mosolyra húzódott. A tervem bevált. Lali papa gyenge pontja aktiválódott.

– Zseniális! Egyszerűen zseniális! Azt mondd, hogy az én kis aranyom Szalmonella, meg az én gyémántocskám, Lisztéria marcipánszoborba lesz öntve a tortádon? S egy ehető mikroszkópot is teszel a rá? Hát ez az ötlet egyszerűen fenomenális! Bravó! Tagadhatatlanul Lestyán vér csörgedezik az ereidben!

– Köszönöm! – mondtam ekkor szerényen és mosolyogva. Ettől a pillanattól kezdve tudtam, hogy az én születésnapom nem máshol, csakis a mi kertünkben lesz megrendezve. A nagypapám most a nagyfihoz fordult, és fontoskodó arckifejezéssel kiadta a parancsot:

– Magdolna! Úgy döntöttem, hogy Mátyáskának minden szakmai és anyagi segítséget meg kell adnunk terve megvalósításához. Nevezzétek meg tehát a bevásárlásra és a sütésre kitűzött napot. Én ezennel rendelkezésekre bocsátom a konyhát, az autót, sőt, még a nagyobbik hűtőszekrényt is. Emlékezzék Magdolna, amelyiken azok az érdekes színes kémcsövek vannak! Tudja, amit 1982-ben kaptam Csehszlovákiában, Karlovy Vary városában az „Ételmérgezés jövője” Nemzetközi Állateledel- és Élelmiszerbiztonsági Konferencián!

Ekkor nagy feloldotta a némasági fogadalmát. Buzgón bólogatott a papa felé, majd így felelt:

– Óh, Lajos! Mátyáska szóhoz sem jut a megtiszteltetéstől! – kacintott rám cinkosan a nagyanyám. – Kezdjük is a munkálatokat!

Ezzel ügyünk megoldódni látszott. Rég láttam már nagyit ennyire felszabadultnak. Mikor aztán visszaértünk a konyhába, izgatottan vetettük rá magunkat a telefonra. Először felhívtuk anyut azzal a füllentéssel, hogy a játszóház azt üzenté, hogy most „mindent megszervezünk a szülő helyett” akció van, így az elfoglalt szülőnek csak annyi teendője van, hogy megérkezzen vasárnap 16 órára a fonnyadt szökőkút elé. A meghívottak nevét már be is diktáltuk. Drága anya annyira, de annyira hálás volt, hogy ezt a születésnap szervezést most levette a válláról a „játszóház”. Még csak nem is gyanakodott, hogy esetleg mi eszeltünk ki valami turpisságot. Ezek után nagy felhívta a játszóházat, hogy lemondja a vasárnap délután négy órára foglalt időpontot. Meglepő, de egy picit sem voltak bánatosak a lemondás miatt, ugyanis, mint megtudtuk a játszóházas nénitől, pont a mi „csúcsidős” időpontunkra még két másik anyuka is nagyon ácsingózott. El sem hittem, hogy ilyen simán mennek a dolgaim. Ekkor gyorsan megírtam a meghívókat az osztálytársaimnak, amiben szó szerint ez állt:

Így esett, hogy ennek a napnak a végére mindenki elégedetten hajtotta álomra a fejét: anyu amiatt, mert végre volt egy kis ideje a hárfaszóológát is gyakorolni, nagy az életrevaló unokája miatt, Lali papa a hatalmas cicás és mikroszkópos torta miatt. A legelégedettebb mégis én voltam. Én, Lestyán Mátyás, aki pár nap múlva megsütheti életének első igazi születésnapos tortáját szivárványból. Vagy csak piskótából? Ki tudja?

ÖTÖDIK FEJEZET

KÖLCSÖNKÉRT JÓ BARÁT

Innentől kezdve széleseben pörögtek az események. Hirtelen annyi dolgom lett, hogy a feladatokkal teli listám a földig ért:

1. *Papírból zászlósr ragasztása*
2. *Ikreknak pincér-csokornyakkendő készítése*
3. *A bevásárlólista megírása*
4. *Fekete színű marcipánból mikroszkóp gyurmázása*

A legnehezebb talán mégis az volt az egészben, hogy apró kis sikereimet nem újságolhattam el anyának, és az apukámtól sem kérhettem most technikai segítséget semmiben. Az ikreknek nem szabadott semmit előre elárulni a nagy készülődésből, mert ők még picik, és még nem tudnak titkot tartani.

A titkos nagybevásárlás időpontját végül szombatra tűztük ki, mert ekkor nem volt se ovi, se sulis, viszont a szüleink aznap reggeltől estig dolgoztak.

Ezen a szombat reggelen igen korán kellett kelniük. Már alig vártam, hogy anya elinduljon a reggeli próbára, apa pedig elmenjen forgatni a filmgyárba. Még láttuk apa motorjának a porcsíkját cikázni a levegőben, mikor Lali papa már ki is tolatott Mercedes-Benz W123-as típusú autójával a garázból. Miután beparkolt a kertkapu elé, kipattant a kormány mögül, fűgén hátrasétált és felnyitotta az autó csomagtartóját. Mi kapkodva pakoltuk bele

a vásárláshoz szükséges dolgainkat: apróbb és nagyobb fonott kosarakat, néhány erősebb vászontáskát, meg a jégakkus hűtőládát a húsoknak, a fagynak és a mirelit zöldségeknek. Mikor ezzel végeztünk, nagy előreléptem a papa mellé, mi pedig az ikrekkel bevetettük magunkat a hátsó ülésre. Rituka és Mirtill annyira ügyesek, hogy ők már simán be tudják kötni magukat. Sőt, mire észbe kaptam, Rituka már engem is annyira bekötött, hogy alig tudtam kihúzni a karomat a testem mellől. A piacra vezető úton aztán végig azt kellett játszanom a húgaimmal, hogy én vagyok a maci zöldséges, aki elad nekik mindent. Mire megérkeztünk, semmi sem maradt a kínálatomból: se műanyag répa, se plüss brokkoli, de még egy árva fatojás sem. Viszont lett egy csomó gombom, ugyanis ikerországban a gomb a fizetőeszköz. Hurrá! Miután leparkoltunk, kezünkben a kosarakkal léptük át a piac bejáratát. Az, hogy ma Lali papa és az ikrek is velünk tartottak vásárolni, nekem teljesen új volt. Új és nagyon izgalmas. A sok színes zöldség és gyümölcs olyan képet festett, mintha valami mesebeli helyre érkeztünk volna. Mondjuk az Eper-szigetekre vagy a Fürtösuborka-szoroshoz.

Engem az összes áru közül az eprek érdekeltek a legjobban. Nagyit a jó minőségű fokhagymák, mert szerinte a legtöbb ételnek ez a növény a lelke. Lali papát a kézműves pékség sütis pultja izgatta nagyon, ahol máris kedvenc állatkájával, egy kakaós csigával szemezett. Az ikrek pedig szaladtak volna bárhová, csak kezeiknek ne a Lali papa vasmarkában kellene raboskodniuk. Már épp szaladtunk volna öt felé, mikor megszólalt családunk nagyfeje, Lali papa:

– Na, álljunk csak meg! Nem lesz ez így jó. Ütemterv-módosítás! Piaci bevásárlólistát elő! Nagy, Matyi, Rituka! Ti veszitek meg a borsót, fokhagymát, hagymát, salátát, uborkát, paradicsomot, paprikát, azepret és a kaprot. Mirtillkére és rám az újburgonya, savanyúkáposzta, zeller, karalábé, sárgarépa, fehértarépa, citrom és a cseresznye beszerzése vár. De mielőtt szétszélednénk, Matyika felmondja nekem, mire kell vigyáznunk a vásárlásnál!

– Ööö, a pénzünkre? – kérdeztem vissza kicsit bizonytalanul, mert nem egészen értettem, hogy Lali papa mire akar kilyukadni.

– Arra is fiacskám, arra is. De legfőképpen a kiválasztott élelmiszerek tisztaságára és minőségére! Ha a zöldséges portékája egy kicsit is fonnyadt, az attól még ehető, de ha uram bocsá' rohadt lenne, azt azonnal jelentsétek az árusnak! Megértettétek? Ha így cselekszettek, megvédtétek a többi embertársaitokat is attól, hogy hibás árut tegyen a kosarába. Arra is nagyon kell ügyelni, hogy mihez nyúltok hozzá a vásárlás során. Például a tojásokat nem tanácsos sokat tapogatni, mert azon olyan baktériumok is megtelepedhetnek, ami csak szappanos kézmosással jön le. Aztán ott a másik veszély! Ha egy áru penészes, akkor nem szabad még hozzáérni

sem! Hiszen étkezésre alkalmatlan árut tilos ezen az amúgy gyönyörű piacon forgalmazni. Megértettétek? Ha viszont a kiválasztott termék a kezében volt, és te méltóztatnál leejteni, akkor a becsületkódex szerint kifizeted a sérült terméket. Több dolog most így hirtelen nem jut az eszembe. Vásárlásra fel!

Drága nagy! Most, hogy Lali papa is elkísért minket, még inkább igyekezett mindenből a legerősebbet kiválasztani. Kiálltunk a hosszú sorokat a zsemleért, a mosolygósabb almáért. Mindig rákérdeztünk az árusoknál, hogy melyik zöldség honnan való és néha nagyon elcsodálkoztam a válaszon. Például mikor az egyik zöldséges néni azt mondta, hogy ez a nagy fokhagyma ott előttem, Kínából való. Én azt hittem, hogy Magyarországon nagyon sok fokhagyma terem, és nem kell még Kínából is importálni, azaz külföldről behozni belőle. Mondjuk, mindent én sem érthetek. Aztán nagy végül egy öreg árus gyönyörű makói fokhagymafüzérét választotta. Vett még tőle vörshagymát, lilahagymát, kaprot és egy óriási virágcsokrot is réti virágokból, Izabella nagyinak. Miközben a nagy eperes standot kerestük, beszélgettünk egy kicsit a hagymákról. Nagy gyerekkorától kezdve a makói fokhagymát eszi. Ebben bízik, ebben hisz. Hiszen szerinte a fokhagyma gyógyszer! Aztán Rituka kicsit hisztizett, hogy ő már elfáradt, és hagyjuk őt itt lefeküdni és elaludni, és csak akkor nyugodott meg, mikor a nagy a nyakába akasztotta a fokhagymafüzért, majd kihirdette, hogy mostantól ő a piac fokhagymatündére, és ennek öröme még a színes virágcsokrot is a kezébe nyomta. Aztán végre megtaláltuk az eperárusokat. Az eprek közül a nagy szemű spanyol eperből, vagy az apró szemű magyar eperből lehetett választani. Még azt is megengedték volna nekünk, hogy megkóstoljunk mind a kettőből egy-egyszemet, de ekkor a nagy sűgva emlékeztetett arra, hogy mosatlanul nem kóstolgatunk gyümölcsöt, mert a gyümölcs is és a kezünk is koszos. Végül a magyar eperet választottuk. Nagyiról tudni kell, hogy ő tudatos vásárló, ami azt is jelenti, hogy ha teheti, inkább azt az árut veszi meg, amelyik hozzánk a legközelebbi területről származik.

Szerinte, ha hazai terméket vásárolunk, azzal két legyet ütünk egy csapásra: a saját mezőgazdaságunkat is támogatjuk és a környezetünkkel is jól teszünk. Először nem értettem, hogy mi az összefüggés a két dolog között. De aztán nagyim elmagyarázta, hogy azzal, hogy nem azt a gyümölcsöt, zöldséget vagy más élelmiszert választjuk, amit a Föld másik feléről hoznak ide, azzal valójában a Földünket védjük. Ha a Földön sokkal többen választanák azokat az élelmiszereket, amelyek a hazájukban teremnek, akkor azzal nagy jót tennénk a környezetünknek. Sajnos mostanában a rengeteg szállítás miatt sokkal több, az emberekre is ártalmas szén-dioxid és korom kerül a levegőbe. A korom a tüdőnket szennyezi, a szén-dioxid pedig egy olyan gáz, ami az autók és a repülőgépek kipufogóiból ömlik a levegőbe és a Földünk légkörét sajnálatosan felmelegíti. Nagyim szerint, ha az emberek figyelnének arra, hogy honnan származik az áru, amit vesznek, a bolygónk lassabban melegedne, és több időnk maradna kitalálni valamit arra, hogyan mentjük meg a Földet. Nem állítom, hogy teljesen értem miről van szó, de ha a nagyim mondja, akkor biztosan úgy van, mert a nagyim igazi környezetvédő.

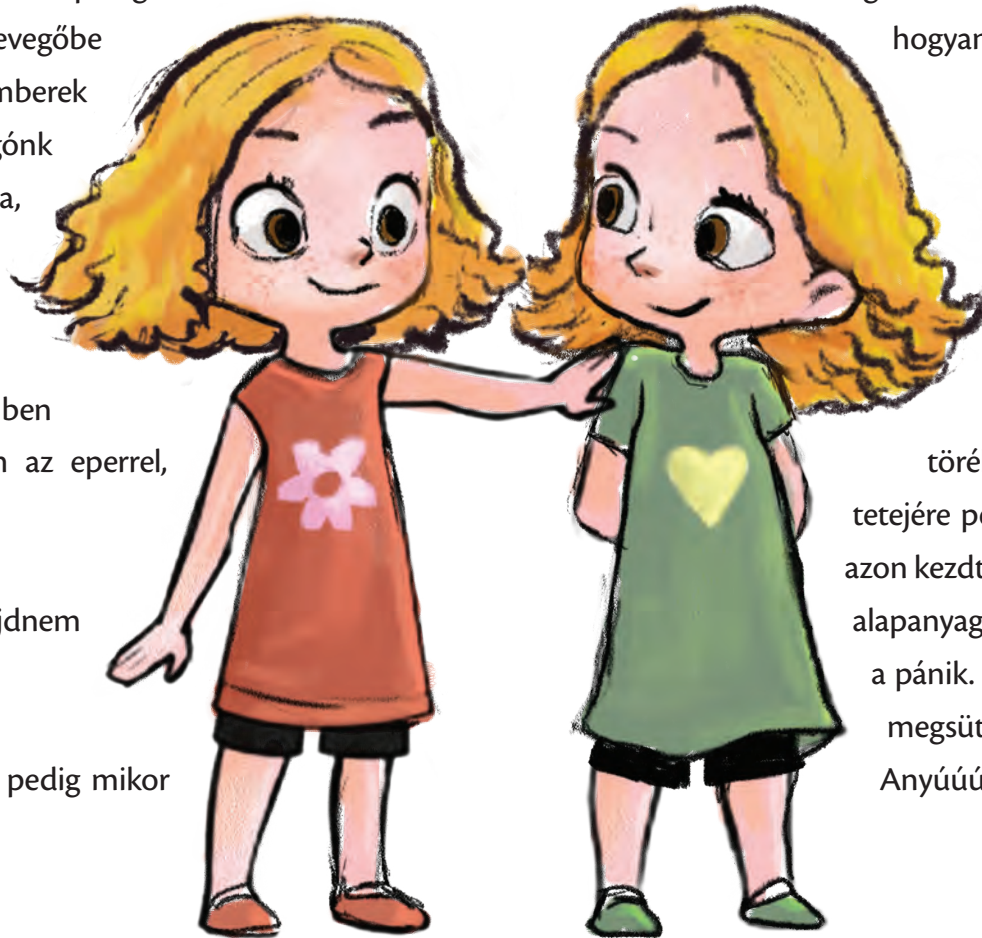
Az epret aztán nagyon óvatosan kellett hoznom, mert máskülönben rendkívül könnyen összenyomódott volna. Ahogy zsonglőrködtem az eperrel, egyszer csak egy ismerős hang csendült fel a hátam mögött:

– Matyi, hát ti meg?

Mara volt az. Ő a legjobb barátom. Annyira megörültem neki, hogy majdnem kirepült az epres tálca a kezemből.

– Mara! Mit csinálsz itt? Te már egyedül jársz vásárolni?

– Dehogy, az anyukámmal jöttem, csak ő beállt az epres sorba, én pedig mikor megláttalak, ideszaladtam.

Az, hogy összefutottam Marával a piacon, még inkább megerősített abban a hitemben, hogy jól alakulnak a dolgaim. Maráról tudni kell, hogy ő is szakács szeretne lenni, mint én, és ő is szereti a komolyzenét, mint én. De ezt már írtam. Mondjuk Marának buddhisták, így ők otthon legtöbbször mantrákat, ilyen énekelt imákat hallgatnak, meg csupa megnyugtató zenét. Míg a nagyim Ritukával odament köszönni Mara anyukájához, én gyorsan beavattam a tervembe. Marának nagyon tetszett minden, kivéve az, hogy ő nem segíthet nekem a tortám elkészítésében. Odamentem hát az anyukájához, és egyszerűen kölcsönkértem Marát délutánra cukrász segédnek. Szerencsére átengedték hozzánk, mert ha valaki, akkor ő biztosan tudja, hogyan kell marcipánból macskabajszot sodorni az emeletes tortám macskáira.

Meg kell hagyni, hogy a másik csapat is jó munkát végzett. Mire visszaértünk nagyival és Rituvall az autóhoz, Lali papáék már a motorháztetőre támaszkodva vártak minket. Az én nagypapám lehet, hogy egy kicsit nehéz ember, de a pakolásban egyszerűen zseniális. Mivel mindent pontosan kigondolt előre, ezért pár perc alatt készen is voltunk a pakolással. Alulra került a burgonya, mert az nem törekeny, majd erre jött rá az összes többi zöldség. A zöldségekkel teli kosarak tetejére pedig a tojások, a paradicsomok, a cseresznyék és az eprek kerültek. Ekkor azon kezdtem el izgulni, hogy el fog-e férni a többi élelem is, hiszen az én csodatortám alapanyagai közül egyedül csak a tojást vettük meg. Kezdett elhatalmasodni bennem a pánik. Atyavilág! Holnap lesz a születnapom, és még szinte semmi sincs megfőzve, megsütve, kitakarítva és feldíszítve. Hogy leszünk mindennel kész ennyi idő alatt? Anyúúúú!

HATODIK FEJEZET

TERIKE, ÉLELEMVÁROS KORMÁNYZÓJA

A piac mögött áll a környék legnagyobb bevásárlóközpontja, az „Árnyas erdő” supermarket. Amióta az eszemet tudom, mi mindig itt vásárolunk. Ez a bolt két dologról is nevezetes volt:

1. Itt mindig mindent lehet kapni.

2. Itt dolgozik nagy egyik legjobb barátnője, Terike. Pontosabban ő ennek a boltnak a vezetője. Terikében azt szeretem a legjobban, hogy bámulatosan segítőkész. Bármit kérünk tőle, ő már szalad is, hogy teljesítse a kérésünket. Mivel az ikrek születésük óta ismerik őt – és egy ideje azon varázslatos tulajdonságát is felfedezték, hogy zsebeiben karamellacukorkák teremnek –, amint beléptünk a bolt ajtaján, máris támadásba lendültek:

– Tejike néni! Itt vadunk! – kurjantotta el magát mellettem Rituka, és már repült is Mirtillel együtt Terike néni karjaiba. Mondjuk sajnos akkora sebességgel, hogy végül Terike néni egy kissé bele is nyomódott a mögötte álló csemegés pultba. Még szerencse, hogy Terike annyira lelkes és puha, hogy ezt az ikerbecsapódást igaziból meg sem érezte.

– Tejike! Tejike! Hol van a tejike karamellám? – tért a lényegre Mirtill, aki általában hajlamos kihagyni a köszönést. Lali papa viszont ekkora nevetlenséget nem hagyhatott szó nélkül:

– Rita! Mirtill! Mit képzeltetek magatokról! Tessék azonnal elnézést kérni Terézia nénitől! Ez parancs!

– Jaj, hagyja már őket professzor úr, csak megörültek nekem! – próbálta menteni a helyzetet Terike néni.

– Terézia asszony! Bocsássa meg az unokáim nevetlenségét! Ezért példás büntetésben részesítem őket! Le fogják írni hússzor, hogy „nem öklelek fel boltvezető asszonyokat élelmiszerboltokban” – majd gyorsan belegondolt ebbe a teljesíthetetlen büntetésbe, ezért aztán gyorsan hozzá is tette: – Már, ha majd megtanulnak írni!

Azt azért tudni kell, hogy ha Lali papa velünk van, rögtön megváltoznak a játékszabályok. Ilyenkor nincs nevetés, sem lötyögés, mert ő nem is vásárol, hanem ő tudományos alapon élelemgyűjtést folytat. Mégis rendkívül gyors és hatékony. Meglepő módon még az ikrek sem tudnak kifogni rajta, pedig ők mindent megtesznek azért, hogy minél lassabban menjenek a dolgok. Ha példát kellene mondani rájuk, akkor ők olyanok, mint a társasjátékokban a „háromszor kimaradsz a dobásból” kártya. Megöszülsz, mire célba érsz velük. Mert ők mindent meg akarnak „csak nézni”, „csak levenni a polcról”, „csak felpróbálni” és végül „csak azt az egyet megvenni”. Aztán valami miatt mindig sírás lesz a vége. Most például nem tudták eldönteni, hogy ki üljön a bevásárlókocsi gyerekülékjére. Aztán végül nagy salamoni döntést hozott: menjünk bevásárolni két bevásárlókocsival! Ez az ötlet mindenkinek tetszett.

Lali papa nagyon óvatosan tette fel az ikreket a bevásárlókocsi ülésébe, hogy még véletlenül se érjen a cipőjük a kocsi belsejéhez. Tudta jól, hogy tilos a gyerekeket beállítani koszos talpú cipővel a bevásárlókocsi rakodórészébe, mert később az oda gyűjtött élelmiszerek könnyen összekoszolódnak az utcai cipőkről lekerült bacikkal. Mondtam már, hogy a nagypapám nagyon alapos ember?

Amikor aztán mindenki kényelmesen elhelyezkedett a kocsi ülőkéjén, Lali papa, a pakolás koronázatlan királya újabb utasításokat adott nekünk:

– Mélni fogom az időt! A supermarket nem múzeum, nem nézelődni jöttünk! Először a nem hűtött élelmiszereket szerezzük be, úgymint: cukor, porcukor, fűszerek, liszt, sütőpor, só, konzervkukorica. Matyi volt olyan előrelátó, hogy a bevásárlólistáján pontosan feltüntette a beszerezendő mennyiséget. Szép munka volt Mátyás, ezzel megkönnyítetted mindannyiunk munkáját! De nézzük tovább a listát! Most következnek a hűtést igénylő élelmiszerek, mint például a Camembert sajt és a joghurt vagy a csirke és a darált hús. Alig várom, hogy a nagy megüsse otthon! Lebegjen lelki szemetek előtt a sült csirkecomb és a fűszeres fasírtgolyócska hideg uborkasalátával! Legutoljára kell hagyni a fagyasztott élelmiszerek megvásárlását, így a puncsfagylaltot csak a sorban állás előtt kettő perccel tehetjük be a kosarunkba!

Ekkor valami nagyon fontos jutott az eszembe:

– Hú, Lali papa! A természetes eredetű ételszínezékeimet lefelejtettem a listáról! Hadd válasszam ki én a legjobbakat! Kérlek szépen!

– Nem bánom, kiválaszthatod!

Végre elindultunk az égis érő polcok között. Olyanok lehettünk kívülről, mint egy veterán autóverseny résztvevői. Az egyik kocsit nagy, a másikat Lali papa irányította. Mind a ketten annyira siettek, hogy az ikreknek ütemre lobogott a hajuk.

En meg a két kocsi között próbáltam lépést tartani. Bevallom, anyáékkal sokkal nyugisabb szokott lenni a bevásárlás. Rég futottam annyit, mint ezen a délelőttön. Viszont vettünk mindent, ami a tortához kellett. A tejszínhabot én választhattam ki. Nálam a kicsit drágább, de valódi tejszínt tartalmazó típus győzött.

Mi az a sok E-betű a termékek csomagolásán? E-betűvel jelölik az élelmiszerekbe tett adalékanyagokat. Adalékanyagot, köztük színezékeket és stabilizáló szereket szinte minden kész- és becsomagolt élelem tartalmaz. Az E-betű után számok állnak, amelyek más és más nevű adalékanyagot jelölnek. Például a lecitin az az anyag, ami azért felelős, hogy a víz az olajjal vegyüljön, jele E322. Az E440 kód a pektint jelöli, ami egy zselésítést elősegítő anyag, és például az almában is megtalálható. Édesítőszerként a cukor helyett aszparámot (E951) és szacharint (E954) használnak. Az E-számok között sok természetes anyag is megtalálható, és felhasználásuk a helyes arányokat betartva biztonságos, mégis érdemes olyan élelmiszereket választani, amelyekben nincs túl sok E-betűs jelzés – ezt az összetevők listájában láthatod. Mindig van választásunk, legyünk tudatosak abban is, hogy mivel tápláljuk a szervezetünket! Egy tudatos vásárló nem a csomagolás színe és figurái alapján dönt.

A vajat, a főzőtejszínt, a tejfölt, az élesztőt és a tejet azonban nagyit választotta ki, mert azokhoz ő sokkal jobban ért, mint én. A tejes dobozon sok minden fontos dolog fel volt tüntetve, például az is, hogy hány százalékos tej van a dobozban. Mert van sovány tej, ami 1,5 százalékos, és van tejszírsban gazdagabb tej is, ami viszont 2,8 százalékos. A sütéshez és a főzéshez nagyit mindig a 2,8 százalékos tejet használja. Bár én a nagyival vásároltam, szemmel tartottam

a másik csapatot is. Megfigyeltem, hogy Lali papa csak addig villámgyors, míg meg nem találta azt az élelmiszerrészleget, ahol valamit meg akart vásárolni. Azonban amint odaért az adott termékhez, mondjuk a lisztekhez vagy a teákhoz, abban a szempillantásban tempót váltott, igazi csiga üzemmódba lassult, majd nagyítóval kezdte nézni az ételek csomagolását:

– Jól jegyezd meg Mirtillke! Nem elég csak a csomagolásra figyelni! Ugyanis a csomagolás néha nagyon is megtévesztő! Jól nézd meg, hogy amit megveszel, valójában milyen összetevőket tartalmaz. Aztán a másik legfontosabb, amit meg kell vizsgálnod az árun, mielőtt megvásárolod, hogy sértetlen-e a csomagolás. Ez után rögtön a származási helyet kell megkeresni rajta, majd azt, hogy ez a termék meddig jó! Természetesen olyan terméket is megvehetsz, aminek az eltarthatósága pár nap múlva lejár, ha éppen aznap este kívánsz belőle falatozni! Sőt, elárulok egy nagy titkot: a tejtermékek általában éppen a lejáráthoz közel válnak a legfinomabbá, legzamatosabbá.

– Hogy mije jár le? – kérdezte elképedve Mirtillke, mert ő még ezt a szót életében nem hallotta.

– Hát az eltarthatósága! Tudod, ez azt jelenti, hogy a terméket gyártó cég addig az időpontig vállalja azért az élelmiszerért a felelősséget. Fogyaszthatósági idővel jelölik a friss termékeket, vagyis például a párizsit, joghurtot, tojáskrémet: ezeket a lejárati napja után már nem szabad megenni, mert megbetegedhetünk. Viszont vannak a tartós élelmiszerek, mint például a konzervek, csokik, amelyek minőségmegőrzési idővel rendelkeznek. Ha otthon lejárt minőségmegőrzési idejű termékre bukkanasz, és még nem volt felbontva, nyugodtan adhatsz neki egy esélyt.

– Aha – kerekedett ki a szeme a kistesómnak, aki ebből az egész szakszövegből tuti nem értett semmit.

– De folytatom. Mirtillke, tessék figyelni! Az élelmiszereknek és a boltokban kapható más ezernyi termék legtöbbször tárolására a száraz és tiszta polcok a legmegfelelőbbek.

Ezért van rengeteg ilyen polccal tele egy átlagos supermarket. Néhány élelmiszer a hűvöset, és pár dolog meg kimondottan a fagyos környezetet kedveli. Ha egy fagyasztott terméket kiveszel a vásárlásod elején a bolt hűtőjéből és azt szobahőmérsékleten tologatod még jobbra-balra, akkor könnyen megeshet, hogy az a termék már a boltban kiolvad, és a későbbiekben gyorsabban megromlik. A kenyérnek vagy a zsömlének nem lesz baja szobahőmérsékleten, azt bármikor beteheted a kosaradba, de nincs siralmasabb látvány az idő előtt szétolvadt fagylaltnál. Kinek van kedve azt megenni? Jut eszembe a zsömlékről: a pékárukat csak az odakészített fogóval vegyük ki a polcról vagy a tárolóból, mert a kezünk az utazás és vásárlás közben tele van bacikkal, és ezt nem szerencsés a kiflire kenni. S most jól figyelj, mert most mondom el utoljára! A vásárlás alkalmával mindig utolsóként tedd a kosaradba a mirelit-, fagyasztott termékeket, aztán uzsgyi, állj is be gyorsan velük a pénztárhoz vezető sorba.

- Miután fizettél, ezeket a fagyasztott termékeket rögtön pakold át az otthonról hozott jégakkus hűtőtáskádba, és ahogy hazaértél, azon nyomban rakd át az otthoni hűtődbe.
 - De honnan van hűtős táskám, papa? – kérdezett vissza egy korához képest meglepően értelmes dolgot Mirtillke.
 - Hát hozol magaddal! Nem minden alkalommal kell, csak ha olyan dolgokat akarsz vásárolni, amit a bolt fagyasztójából a lakásod fagyasztójába akarsz átrakni. A hűtőtáska óvintézkedés! Sajnos túl sok szalmonella, lisztéria meg kóli megbetegedést láttam már ahhoz, hogy tudjam: az ételek tárolásával nem lehet könnyelműsködni. Az előrelátás fél egészség!
- Jó, hogy végighallgattam papa és Mirtill beszélgetését. Lassan kezdtem megérteni a nagypapa kukacskodásait. Ha jobban belegondolok, ezzel a hűtőtáska-cipeléssel Lali papa csak minket akart megóvni a bajtól. Ezért hozta magával most is a jégakkus hűtőtáskáját! Aztán a nagypapám úgy is tett, ahogy mondta: a bevásárlás végére hagyta a húsok és a mirelitáruk megvásárlását, a gyorsfagyasztott zöldbabot és az ennél sokkal érdekesebb puncsfagylaltot. Papa nagyon vigyázott arra is, hogy a különböző tisztaságú élelmiszereket ne keverje, például, hogy a nyers húsról ne pakoljon kenyeret, és hogy a zsömlék zacskóját se a fagyi dobozára tegye rá. Végül beálltunk a pénztári sorba. Ekkor a semmiből hirtelen megint megjelent Terike néni.
- Drága professzor úr, mindent sikerült beszerezniük?
 - Igen, kedves Terézia, köszönjük! Már végeztünk is!
 - Hát akkor jó utat hazafelé! – köszönt el tőlünk Terike néni és már ment volna boldogan tovább a felvágott osztály felé, ha fel nem kiáltok ezzel a szócskával: ÁLLJ! Komolyan mondom, ha Terike akkor nem jön oda hozzánk, akkor én totálisan elfeledkeztem volna a tortám fontos kellékeiről.

– Terike néni, bocsánat, az alapanyagokat a természetes színezékekhez elfelejtettem! Ja, és kellene nekem tíz szál gyertya is! És a színes marcipánok? Merre találom a marcipánokat? Lali papának erre elkerekedett a szeme, látványosan felment a vérnyomása, majd nagy levegőt véve belekezdett a leszidásomba, hogy hogyan lehetek ennyire feledékeny, és mi az, hogy pont a legfontosabb dolgokat felejtettem el a kosárba tenni, majd azon aggódott, hogy emiatt most rossz lesz a bevásárlófutamunk ideje, és a kelletténél jobban ki fognak olvadni a mirelitek és a húsok is! Én pár pillanatig illedelmesen hallgattam a leszidásomat, de ekkor megint csak a semmiből Terike néni hirtelen megfogta a kezemet, és már vezetett is a zöldség-gyümölcs részleg felé. Amikor odaértünk, alig hittem a szememnek. Ha az ember jól körbenéz, itt minden színt meg lehet találni! Én viszont pontosan tudtam, hogy mit akarok. Már hónapokkal ezelőtt felkutattam egy természetes alapú ételszínezékekről szóló cikket a neten. Egyszer ugyanis hallottam, hogy sokan a pirosat málnából vagy céklából nyerik ki. Ezért már előre elhatároztam, hogy igazi zöldségeket és gyümölcsöket fogok felhasználni a színek előállításához. A sok zöldség és gyümölcs közül aztán gyorsan kiválasztottam a hét leggyönyörűbb színűt:

PIROS

NARANCSSÁRGA

CITROMSÁRGA

ZÖLD

VILÁGOSKÉK

SÖTÉTKÉK

LILA

(céklából, de lehetett volna málna vagy gránátalma is),
(narancshúsból, de a sárgarépa is szép színű lett volna),
(mangóból, de akár kurkuma is lehetett volna),
(kiwi, de lehetett volna menta vagy zöld tea leveléből is),
(az áfonya héjából),
(kék szőlőből, de lehetett volna áfonya is),
(fekete ribizliből).

ALAPANYAGOK A TERMÉSZETES SZÍNEZÉKEKHEZ

***Kerüljétek a mesterséges színezékek
használatát és fogyasztását!***

HUSZONHÉT PERC.
ÖTVEN MÁSODPERC!
ÚJ CSALÁDI CSÚCS!

Majd leemeltem a mellette lévő polcra tíz szál kék színű gyertyát. Már majdnem kész voltam. De csak majdnem! Ugyanis legnagyobb megdöbbenésemre a marcipános polcon nem találtam semmit! De tényleg semmit! Épp kifogyott a marcipánkészlet! Ekkor úgy nézhettem Terikére, mint aki épp halni készül:

– Terike, most mi lesz? Marcipán nélkül nem tudom megcsinálni a tortám díszítését! Ha itt elájulnék, akkor tessék megfogni a fejem, mielőtt a földön koppanna.

– Csak semmi pánik, Matyika! Ne felejts el lélegezni! Ma délután új árut kapunk, s ha jól emlékszem, rendeltem a marcipánokból is! Munka után beugrom hozzátok velük! Hadd legyen ez az én ajándékom a születésnapodra!

Azt nem lehet mondani, hogy ettől teljesen megnyugodtam, de mivel bíztam Terike néniben, legalább nem estem kétségbe. Mire visszataláltam a pénztárhoz, pont mi kerültünk sorra. Miután fizettünk, nagyapám csillogó szemmel felkiáltott:

– Huszonhét perc, ötven másodperc! Új családi csúcs!

Ez a csúcs dolog jó hatással volt nagyapám kedélyállapotára. Elégedetten tolta ki a telerakott kocsinkat egészen a parkolóban álló autónkig. Itt rögtön áttette a bevásárlókocsiból a fagyasztott élelmiszereket és a húsokat a jégakkuval hidegen tartott hűtőtáskába. Aztán kivette, betette, átpakolta, majd újra visszarendezte a piacon és a boltban vásárolt ételeinket. Annyira ügyesen, szinte élvezettel pakolgatta a dolgokat, mintha számára ez csak játék lett volna. Mondjuk egy háromdés tetrisz. Aztán eljött a pillanat: végre kész voltunk! Megcsináltuk! S ami nekem a legfontosabbnak tűnt akkor: megvannak a színeim! Jöhet a sütés!

HETEDIK FEJEZET

AMI ELROMOLHAT, AZ EL IS ROMLIK. KIVÉVE A KEDVEM!

Kezdtem érteni, hogy miért gondolta anyukám azt, hogy idén inkább egy gumiszökökút mellett ünnepeljük meg a születésnapomat. Ugyanis, ami ezután jött, az maga volt a megtestesült fejetlenség. Ami ezen a napon elromolhatott, az el is romlott. De nézzük sorba! Először az idő romlott el. A hátsó ülés ablakából már láttam, hogy nagy viharfelhők gyülekeznek a város felett. Mire a mindenféle földi jóval megrakott autónk az utcánk aljához ért, leszakadt az ég. Minden járókelő lezuhanyozott, akár akarta, akár nem. Csakhogy arra nem számítottunk, hogy Lali papa régi Mercedese nem szeret fürödni. Annyira nem volt kedvére ez a nagy eső, hogy egyszerűen megállt velünk. Úgy döntött, hogy ő ugyan fel nem vánszorog a Kiskórus utca legtetejére. Egy ideig Lali papa bögette ugyan a motort, hátha mégis beindul, de aztán hallottunk valami pukkanást, majd végképp leállt a rendszer. Ha itt lett volna az apukám, ő biztosan életet tudott volna csiholni még ebbe az öreg Mercibe is – mert az én apukámat egyszerűen imádják az autók és a motorok –, ő azonban most valahol messze járt és a küldetés titkossága miatt ez így is volt jól. Mit volt mit tenni, nekünk kellett megoldanunk a helyzetet. A csapatunkból vészhelyzetekben nagy a legtalpraesettebb. Mindegyikünk fejére nejlonzacskóból készült sapkát húzott – persze Lali papa fejére nem, mert Lali papa vagy kalapot hord vagy semmit – és kiadta az utasítást:

– Matyikám, itt a kulcs. Szaladj fel, és nyisd ki a kaput! Az előszobában találsz három esernyőt, azokat hozd le nekünk, kérlek!

Fölfele futás közben csak arra tudtam gondolni, hogy biztosan holnap is esni fog, és akkor lőttek a kerti partimnak. Aztán az is átfutott az agyamon, hogy az eső miatt el sem fognak jönni a barátaim. Mire a kapunkhoz értem, megint teljesen kétségbeestem. Annyira, hogy észre sem vettem Marát, csak idegesen próbáltam belepaszírozni a kulcsot a zárba. Aztán csak arra lettem figyelmes, hogy valaki a fejem fölé tart egy esernyőt. Ez az ernyő pont olyan volt, mint anya kerti napernyője, csak kicsiben. Felnéztem, és akkor megláttam őt. Ja persze, én kértem Marát kölcsön délutánra az anyukájától! És milyen jól tettem!

– Mara! – körülbelül csak ennyit tudtam kibökní, de belül azt éreztem, hogy végre itt van, és hogy ez milyen jó, mert akkor most már minden rendben lesz, mert ő segít, meg megnyugtat, meg minden, minden, minden.

– Szia! Egész délutánra elengedtek! Kaptatok mindent? Már alig várom, hogy süssünk!
– lelkesedett Mara, és ez a lelkesedés azon nyomban rám is rám ragadt.

Így visszagondolva, nekem az volt a legnagyobb születésnap ajándékom, hogy Mara akkor ott volt mellettem. Akkor, amikor kétségbeestem volna, akkor, amikor a legnagyobb szükségem volt rá. Gyorsan kinyitottam a kaput, berohantam az előszobába, magamhoz vettem az esernyőket és már futottunk is Marával vissza a többiekhez, hogy segítsünk kipakolni mindent az autóból.

Zuhogó esőben élelmiszert cipelni nem túl könnyű feladat. Nem hiába óvják annyira az eladók az élelmiszereket a nedvességtől a boltokban. Ha az esőben átázott volna a liszt papírzacskója, akkor tönkremegy, és azonnal lótnak volna a tortámnak is. De szerencsére a nagyszüleim most is tudták mi ilyenkor a teendő, így megelőzték a bajt! Először is Lali papa visszaültetett engem és Marát az autóba, majd élelmiszermentő akciót hirdetett:

– Most a legfontosabb, hogy senki se kezdjen el kapkodni! Hidegvér! Megvédjük az ételeinket! Egyetlen eperszemét sem hagyunk cserben! Hősként emleget majd minket a Nébih!

– Egy szót sem értek! – szóltam közbe hirtelen.

– Dehogynem! – kezdte magyarázni nagyi. – Tudod! Azt a szervezetet, amely az országunkban az élelmiszerek biztonságára vigyáz, Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalnak hívják. Ennek a rövidítése a Nébih. Ha valami nem stimmelne az étellel, vagy valaki valami gyanúsat lát a vendéglőben, esetleg szabálytalanságot észlel a boltban, akkor ennek a hivatalnak kell szólani. Lajos papa persze imádja őket emlegetni mindenhol, ahol a csemegepultba belesve fejtelenséget talál. Igaz, Lajos?

Szinte láttam magam előtt a pultosokat, ahogy Lali papa intelmei hatására igyekeznek rendet tenni. De nem volt több időm tovább képzelődni, mert várt ránk a pakolás. Úgy szaladgáltunk a színes esernyőinkkel az esőben a Kiskórus utcán fel és le, mintha profi kikötőbeli rakodómunkások lennénk.

Főleg Mirtill és Rituka volt nagyon lelkes. Ha lett volna szárnyuk, akkor biztosan végig repkedtek volna boldogságukban, hogy ilyen fontos feladatot kaptak a nagyapjuktól. Ételmentő expedíciónk sikerrel járt. A zuhogó eső ellenére minden kosár, láda és nejlonzacskó épségben és aránylag szárazon landolt a konyhánk asztala alatt. Igen, azért nem az asztalon, mert ugye a koszos aljú bevásárlókosarakat és zacskókat nem tesszük rá arra az asztalra, ahol nemsokára sütni fogunk! A hatalmas élelmiszerhegyet végül elnyelte a hűtő és a kamrapolc.

nébih

AZT A SZERVEZETET, AMELY AZ ORSZÁGUNKBAN AZ ÉLELMISZEREK BIZTONSÁGÁRA VIGYÁZ, NEMZETI ÉLELMISZERLÁNC-BIZTONSÁGI HIVATALNAK HÍVJÁK. ENNEK A RÖVIDÍTÉSE A NÉBIH.

A legsürgetőbb feladat az volt, hogy a fagyasztott húsok, a mirelit zöldségek és a féltve őrzött puncsfagyi átkerüljenek a hűtőtáskából a fagyasztóba. Az én feladatom volt, hogy Lajos papa bevásárlólistáján nyomon kövessem, hogy minden rendben menjen. Fagyasztott élelmiszerek tehát pipa. Aztán a hűtő felsőbb polcaira a készételek, tehát a sajtok és a felvágottak kerültek, azok a termékek, amiknek minden oldalán csomagolás van. Ez is pipa. A tejet és a tojásokat a hűtő ajtajába tettük. Fehér és sárga pipa. Az alsó polcra a nyers dolgok kerültek, a darált hús és a színhús, áttéve egy jól zárható műanyag dobozba. Hússzínű pipa. A hűtőnk alsó két fiókjába a gyümölcsöket és a zöldségeket tette a nagyi, kivéve a paradicsomot, a burgonyát és a kaprot, ugyanis ezek a zöldségek nem szeretik a hűtést. Zöld pipa. Végül a hűtő ajtajába kerültek az üdítők és a buborékos vizek a tej mellé. Folyékony pipa. Az utolsó dolog, ami a helyére került, az Iza nagyi virágcsokra lett. A nagyszobai asztalra tettük egy átlátszó kristályvázába. Ez a csokor aztán az egész délutánunknak ünnepélyes hangulatot kölcsönzött.

Mielőtt bármelyik ételhez hozzáértünk volna, alaposan megmostuk a kezünket szappannal és vízzel. Én akkor jegyeztem meg egy életre, hogy miért kell jól kezét mosnom, mikor Lali papa egyszer hazahozott egy furcsa fényű szerkezetet, ami ki tudta mutatni a bőrön található szennyeződést. Szennyeződés helyett persze egy különleges krémet használtunk, amivel jó alaposan bedörzsölte a kezünket, mintha tényleg koszos lenne. Az volt a feladat, hogy ezt lemossuk. Azt állította, hogy ha csak tiszta vízzel mosok kezét, sok kosz (vagyis inkább koszkrém) a kezemen marad, és ezt megmutatja a szerkezet ibolyán túli fénye. Nem hittem neki. De sajna elvesztettem a fogadást. A vizes kézmosás után újra papa szerkezete alá tettem a kezem, és a körömágyamnál és a hüvelykujjamnál még mindig ott vigyorogtak a képzeletbeli bacik. Lali papa ekkor megkért, hogy meleg vízzel és egészen a csuklómig beszappanozva mossak újra kezét, majd papír törülközővel töröljem szárazra az ujjaimat is,

mert a bőr szárazra törlése is nagyon fontos. Mikor így mostam kezet, a lámpa alatt már nem volt látható a kozmikum. Hát ez van! Lali papának mindig igaza van, ha bacikról van szó, ő a mikrovilág nagymestere, és kész.

Ennyi vásárlás, kocikázás, cipekedés, rakodás, ázás, izgalom és kézmosás után végre kezdődhetett a SÜTÉS!

Nagyi betartotta az ígéretét. Tényleg nem szólt bele, hogyan süssük meg a tortámat. Megbízott bennem és Marában. Én pedig mindent úgy csináltam, ahogyan a nagykám tanította. Először is lemostuk a nagy konyhai faasztalt is, majd papírkendővel ugyanúgy szárazra töröltük, mint ahogyan a kezünket is.

Majd elővettük a szekrényből az alapanyagokat: a lisztet, a porcukrot, a sütőport, a hat tojást, a tejszínt, a sót és a vaníliarudat.

Kitettem az asztalra a tortaformázókat, a kézi és a gépi habverőt, és a kis és nagy üvegtálakat is. Aztán a sütőt előmelegítettem 170 °C-ra, hogy mire a torta tésztájának megsütéséhez érünk, elég forró legyen a sütő. Először minden alapanyagot kimértünk az asztali mérlegen a recept szerint. Olyan jó volt látni ezeket a sorba tett alapanyagokat, például az illatozó vaníliarudat vagy a friss tojásokat. Majd az asztal szélére kitettem a receptet a torta leírásának a szövegével együtt és azt a rajzot is, amilyennek én képzeltem el a tortámat már hónapokkal ezelőtt.

Aztán kiválasztottam a legnagyobb üvegtálat, beletettem a vaját, hozzáadtam a porcukrot és mindezt gyors mozdulatokkal krémesre kevertem. Utána egy másik tálban összeszitáltam a lisztet a sütőporral. E két tálat egy mesterszakács mozdulattal egymásba öntöttem és kezdődhetett a torta tészta összedolgozása. Amíg én könyökig belemásztam a tálba, addig Mara egy harmadik edénybe hat tojásfehérjét vert habbá egy elektromos habverővel.

Észrevettem, hogy egy kis hab rászállt a hajára is és habvirág lett belőle, de nem szóltam neki, nem akartam megzavarni a munkájában. Mikor Mara elkészült a habbal, azt is a tésztához öntöttük, ahogy az előre kimért főzőtejszínt is. Ekkor elővettem a kikészített vaníliarudat, egy késsel óvatosan kikapartam a magját, és ezt is beletettem a tésztába. Ezután már csak egy csipetnyi sót hintettem mindehhez, mert a nagyit azt tanította nekem, hogy az édes ételekbe egy csipetnyi sót, a sós ételekbe pedig egy csipetnyi cukrot kell tenni, a zamat és a varázslat miatt. Ezzel aztán kész is voltunk a nyers piskótatésztával! Bevallom, nehéz volt megállni, hogy időnként ne kóstolgassunk bele a készülő tortánk tésztájába, de tudtuk jól a szabályt: nyers tojással készült tésztába tilos belekóstolni, mert a nyers tojásban lehet olyan kórokozó, amitől megbetegedhetünk! Nálunk amúgy sincs divatban, hogy az ujjunkkal többször belenyúlunk a készülő ételeinkbe, egyrészt azért, mert gusztustalan, másrészt azért sem ajánlatos, mert az emberi szájból rengeteg olyan baktérium található, amelyek ha áthuppannak a készülő ételünkbe, ott elszaporodhatnak, és csúnya megbetegedést okozhatnak. Ahogy az is szabály, hogy betegen, influenzásan sem sütünk vagy főzünk senkinek, mert akkor még könnyebben megfertőzhetünk másokat. Ilyen esetekről szokott Lali papa néha mesélni ebéd közben, amitől a nagyit ugye jól kiakad. Oké, én inkább elővigyázatos vagyok, mint beteg, ezért, ha megkóstolok valamit, azt kanállal teszem, amit a kóstolás után rögtön beteszek a mosogatóba. De ami ennél sokkal izgalmasabb: eljött az ideje a szivárványtorta megszínezésének! Megvolt hát a tésztánk, de ennek a színe még sima sárga volt, mint a piskótaké általában. Pa-pa-pa-pa! Most jön a konyhaművészeti rész! Miután kivettem az asztalra hét kisebb leveses tányért, én lovagiasan átadtam Marának a lehetőséget, hogy a díszítőkrémeket elkészítse a piskótarétegek közé. Ehhez első lépésben az átszitált porcukrot és a tojásfehérjét egy tálba öntötte, majd a keverőtálat vízgőz fölé helyezte egészen addig, amíg a massa szép fehér színűvé nem vált.

Majd egy kézi habverővel krémes, de mégis ragacsos állagúvá varázsolta a szivárványkrém alapját. Mara gépi habverővel dolgozott tovább és elárulta nekem, hogy a svájci vajkrémnek van még egy trükkje: a vajat csak kis adagonként szabad az alaphoz keverni, és nagyon oda kell figyelni arra, hogy az alap és a vaj is azonos hőmérsékletű legyen.

Amíg Mara a krém megalkotásán fáradozott, én nagyit segítségével leveket és sűrítményeket gyártottam a különböző színű zöldegekből és gyümölcsökből. Az elkészült krémet aztán hét egyenlő részre osztottuk. Először Mara választhatott három színt. Ő a lilát, a világoskékét és a sárgát választotta. Én a sötétkékét, a pirosat és a narancssárgát. Egy tálba csak egy színt önthettünk a krémhez, hogy ne legyen keveredés. Utoljára maradt a zöld szín. Ezt együtt öntöttük bele a megmaradt krémhez, mert így volt igazságos. Ekkor Mara megszólalt:

– Azta! Mindegyiknek gyönyörű színe lett! Nem hittem volna, hogy a cékla ennyire kipirosítja a krémet! Ugyanilyen színek voltak az én lábamon is, mikor múlt kedden leestem a bicikliről, pont a térdemre.

Szeretem Marában, hogy egész meglepő dolgokról tud mesélni, öröm vele a főzés. Viszont nagyon kellett koncentrálnom, mert most jött szerintem a délután legnehezebb része, a sütés. A szivárványtortának ugyanis az a legnagyobb nehézsége, hogy hét tortát kell egyre kisebb méretűre megsütni egymás után. Ezeket a korongokat aztán egymásra illeszteni, majd a különböző színű krémekkel egymáshoz ragasztani. Egy idő után tényleg úgy néztünk ki Marával, mint két profi cukrászmester. Nagyit le is fényképezett minket. Egyszer csak csöngettek. Terike volt az! Ahogy megígérte, hozta a marcipánokat. Annyira megörültem neki, hogy gyorsan meg is hívtam a másnapi partimra. Aztán megmutattam neki a készülő tortámat. El se hitte, hogy ezt a gyönyörűséget szinte segítség nélkül készítettük el. Mire a hetedik torta emeletünk is megsült, az asztalon a következők sorakoztak marcipánból: fekete

mikroszkóp, hárfa, Mirtill, Rita, anyu, nagyi, Mara figurák. Ezeket mind Mara készítette. A két macskát, a motorbiciklit, a kaméleont, a kutyát, Lali papát, apát és saját magamat pedig én formáztam meg, bár sosem volt túl jó a kézügyességem. Itt meg kell jegyeznem, hogy a tortára a tervezett figurákon kívül még nyolc barna kukac és két sárga csiga is rákerült. Ezeket az ikrek gyártották nekem a maradék marcipánból és addig könyörögtek, hogy a marcipán csúszómászókat is tegyem rá, míg megesett a szívem rajtuk és felkerültek a torta első emeletére. Végül is, az ikrek is rendesen megmosták a kezüket, mielőtt a marcipánhoz nyúltak. És különben is, úgy is ez lesz az első dolog, amit leesznek majd a tortámról.

Mire Mara anyukája este megérkezett Maráért, az elkészült születésnap tortám már az asztalon állt. Rajta volt mindenki és minden, amit szeretek. Benne volt a szívem is. Kimondhatatlanul boldog voltam. Kimondhatatlanul. Az elpakolást viszont kimondottan utáltam, kimondottan. Pláne azután, hogy reggel óta vásároltunk, sütöttünk és munkálkodtunk, szóval pont ezek után még el is kellett rakodni a konyhában mindent. De sajnos már Mara nélkül. Mert Marával még mosogatni is élvezetes, de nélküle: dögunalom. Mondjuk, a nagyira mindenben lehet számítani, úgyhogy a végén a sütőtálcát már ő mosta el. A tortát pedig nagyon nagy műgonddal beletettük egy nagy papírdobozba, hogy ne a legyek legyenek első kóstolói a művemnek, aztán lassú, óvatos léptekkel átsasszéztunk vele a kishűtőig, mert a torta tárolása mindenképp hűtést igényel. Különben azért is a kishűtőbe tettük, mert a nagyba már amúgy sem fért el semmi, és még arra is gondoltunk, hogy ha apa éjjel benyitna a hűtőbe, akkor ne buktassa le a meglepetésünket pont a tortám. Így esett, hogy mire este tízet ütött a konyhai óra, én holtfáradtan, de rendkívül elégedetten ájultam be az ágyamba. Köszönöm neked, nagyi! És persze köszönök neked mindent, Mara!

Utóirat: Aznap anyu és apu, mikor késő éjjel megjöttek, három munkától kifáradt és álomba zuhant gyermeket puszilhattak meg a gyerekszobákban. S hogy mit szóltak a tortámhoz? Ugye akkor még semmit, mert előttük még mindig minden egy hatalmas nagy TITOK volt.

TORTA HABBAL, SZÜLINAPPAL

A hogy a nagy viharok után lenni szokott, másnapra mindig kitisztul az ég. Pontosan ez történt a Kiskórus utca 15/A szám alatti ház kertje felett is. Anyukám és apukám végre aznap nem dolgozott. A gyönyörű idő miatt anyukám kitalálta, hogy reggelizzünk kint a kertben. Anyu és apu még mindig úgy tudta, hogy délután együtt megyünk majd át a játszóházba, ahol az idegen nénik már mindent elintéztek, és a játékmester nénik majd szépen játszanak velem és az osztálytársaimmal. Mivel aznap volt a születésnapom, a reggelinél már mindenki jól meghúzta a fületem. Látszólag nagyit is nyugodt volt, pedig tudtam jól, hogy majd fölrobban annyira ideges, mert még meg kell sütnie a sült csirkét, a tepsiben sült krumplit, a fasírtgolyócskákat, és el kell készítenie az uborkasalátát, a tavaszi salátát és a vitaminsalátát is. Aztán ki kell tennie az epreket kis tálkákra a tejszínhabbal. Még fel kell vennie a legszebb ruháját is, aztán még a haját is be szeretné lőni menő nagymamásra. Lali papa pedig alig várja, hogy végre ehessen a mikroszkópos, macskás szivárványtortából. Talán még én voltam a legnyugodtabb, mert a tortám réges-rég a kisebb hűtőnkben pihent, várva a nagy pillanatot. Nekem ennyi elég volt a nyugalomhoz. Aztán anyu és apu arra hivatkozva, hogy nekik először még el kell menniük egy titkos helyre, ahol valamit el kell intézniük az „ajándékosztó” manóval, aztán pedig ki kell érniük Izabella nagyihoz a Svájcban érkező vonathoz, kézen fogva kísérták az előszobába. Mi jól megpusztuk őket, ők pedig szerelmesen elandalogtak a házunkkal szemközt lévő buszmegállóig. Hát oké, üdvözlöm a manót meg a nagyit! Még az is lehet, hogy együtt érkeznek Svájcban!

Ahogy kitették a szüleim a lábukat, mindenki úgy kezdett el rohangálni, mint egy terráriumából szabadult kaméleon. Csak a kaméleonok ezek után nem szokták felzászlózni a kertet, sőt, epres gyümölcskoktélok sem szoktak készíteni, és kerti székeket és napernyőket sem állítanak fel kipirult arccal. Mondjuk, most elképzeltem egy kaméleont kipirult arccal. Lehet, hogy náluk a kipirulás inkább kizöldülés, az lenne a logikus, nem? Na, de vissza a helyszínre: nagyit már a készülődés legelején elvesztettük, őt elnyelte a konyha. Lali papa nekiállt füvet nyírni, kertet csinosítani, majd felvette a kedvenc szmokingját és leült egy kerti nyugágyba, és angol hidegvérrel várta a délutánt, no meg a tortát. A legnehezebb feladatom az volt, hogy meg kellett fésülnöm a tesóim haját. Pont kész lettem a világ legcsálébb copfjával, mikor csengettek. Ki lehet ez ilyen korán? Mindenki eldobta azt a dolgot, ami épp a keze ügyében volt – én ugye Rituka haját – és mind kitódultunk az előszobába. Lassan nyílt az ajtó. S végre ott állt előttem a másik nagymamám, mint a legszebb születésnap ajándékom.

– Izabella nagyit! – kiáltottuk egyszerre mind a hárman.
 – Matyi! Mirtill! Rituka! Hogy ti mekkorát nőttetek! El sem hiszem, hogy újra itt vagytok! S micsoda rend van nálatok! Lányom, nem is mondtad, hogy ilyen remek háziasszony lett belőled!
 Ami igaz, az igaz! Rég volt ekkora rend a Lestyán-házban.

Anya és apa is nagyon elcsodálkozott a felászlócskázott kerten, a megterített kinti asztalokon, a virággal teli vázán. És láss csodát! Még id. Lestyán Lajos is szmokingban várja a fia anyósát. Miután mindenki hitetlenkedve nézett végig a másikon, hogy milyen jól is néz ki, leültették Izabella nagyit a nagyszobába, hogy jól megnézhesen minket magának. Aztán egy kicsit később együtt kísértük fel Izabella nagyit a vendégszobába, hogy legyen egy pici szusszanása a gumiszökökutas szülinapi ünnepségem előtt. Mikor aztán megint csak magunk voltunk, eljött az ideje, hogy végre tiszta vizet öntsek a pohárba:

- Légyszi, figyeljete egy picit! A helyzet az, hogy ma nem megyünk a játszóházba!
- Jaj, ne! Lemondták? Mondd, hogy ez nem velünk történik!? Matyikám, most mi lesz? Mit csináljunk? Ezt nem tehetik meg, ehhez nincs joguk! – nézett apára, majd ránk felháborodott arccal anyu.
- Anyuci, igaziból én mondtam le az egészet! – vallottam meg végre anyuéknak az igazságot!
- Hogy te? De hát miért tetted ezt? Nem akarsz szülinapot? – s most már aggodás is vegyült anyu hangjába.
- Dehogynem akarok, csak nem OTT hanem ITT! – mosolyodtam el önkéntelenül, és velem mosolyogtak az ikrek, a nagy és Lali papa is.
- Kezdem érteni! Akkor most ez valami összeesküvés-féle, nem igaz? – kérdezte tőlem hirtelen apu, és nagy arcáról már le is olvasta a választ.
- Hát, valami olyasmi! Úgyhogy arra kérlek titeket, hogy csak a kerti parti után büntessetek meg, mert most nincs idő rá! Háromra itt lesznek a vendégek! – mondtam izgatottan, miközben három másodpercenként néztem rá az órámr.

Pontban háromkor aztán megszólalt a csengő, de most nem Izabella nagy, hanem Mara állt az ajtóban. Aztán szépen a többi osztálytársam is megérkezett: Linda, Gergő, Kristóf,

Botond, Peti, Álmos, Ákos, Andor, Artúr, Máté és Fanni is. Mindenki eljött, még Terike néni is. Aznap délután egy megelevenedett álom játszódott le a kertünkben. Az ikrek műanyag motorjukon egész délután epres koktéltalokat szolgáltak fel boldogan, fekete papír csokornyakkendőjükben. Izabella nagyi kapott egy karosszéket a pöttyös napernyő alatt, köréje ült Lali papa és Terike is. Nagyi nem tudott nagyon leülni az izgalomtól, sürgött-forgott, mindenre és mindenkire figyelt. Aztán volt egy pillanat, amikor anyukám kihozta a szobából a hárfáját, és eljátszotta nekem a „Boldog születésnapot” című dalt. Ekkor nagyi és apu megjelent a konyha ajtajában a szivárványtortával. Senki sem hitte el nekünk, hogy ezt tényleg én és Mara sütöttük egyedül. Amikor meghallottam a hárfa hangját és megláttam a torta színeit, pontosan tudtam: ma van életem eddigi legboldogabb napja. Pont jó helyen voltam, jó időben, azokkal az emberekkel, akiket igazán szeretek. Pont ilyenre álmodtam ezt a napot, és ez az álmom beteljesült. Le is fotóztam a boldogságot! Megmutassam a fényképét?

Utó-utó irat: A világ legnehezebb dolga mégis az volt, hogy ezt az egész történetet belesűrítsem egy iskolai dolgozatba. Végül azért sikerült, és kaptam is rá egy hatalmas ötöst. A tanárnőm szerint írnom kéne, ha nagy leszek. Szerintem viszont sütni! Már meg is van az ötletem a következő születési tortámra!

Kiadó: ©Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih), 2022

Grafika/tördelés: Nébih

Nyomda: PAUKER HOLDING Kft.

ISBN 978-615-5747-20-5

További gyerekeknek szóló ismeretterjesztő anyagok:

oktatas@nebih.gov.hu
nebihoktatas.hu

Hogy különleges gyerek-e Lestyán Mátyás? Persze, mint minden tizedik születésnapját ünneplő kis fiú, aki ragaszkodik ahhoz a régi vágyához, hogy saját maga süsse meg születésnapj tortáját. Hogy sikerülni fog-e ez a titkos terve, amivel még saját szüleit is meglepi? Nos, sajnos, ezt nem árulhatom el előre! Azt viszont megígérhetem, hogy a „Mese habbal, születéssel!” című könyvből nemcsak azt tudhatjuk meg, hogyan lehet egy egész ünnepi ebédet, desszertként pedig egy szivárványtortát elkészíteni, hanem azt is, hogy milyen sok mindenre kell odafigyelnie egy leendő szakácsnak, ha el akarja kerülni az ételkészítés során felbukkanó élelmiszerbiztonsági veszélyeket.

A tudás hatalom! Tudja ezt jól Matyi nagypapája, Lajos bácsi is, aki kissé bogaras mikrobiológus lévén nem csak a levegőbe beszél akkor, amikor szembesíti Matyit és ikerhúgait, Mirtillt és Ritukát az élelmiszerek érzékeny pontjaival. Lajos bácsi viszont azt is tudja, hogy ha elővigyázatosak vagyunk, sok sok kellemetlenségtől kímélhetjük meg magunkat: csak tudnunk kell azt az egy-két aranyabályt...

nébih

*Gévai Csilla legújabb
mesekönyvében keveredik
a szórakoztató irodalom
az élelmiszerekről és a tudatos
vásárlásról szóló igen hasznos
szaktudással, és ez így van jól,
mert ebből a végre csupa jó
és élvezetes dolog sül majd ki!*

